

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ И КЛИМАТ
НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА
2021-2030 г.**

Включващ:

Програма по енергийна ефективност на Столична община, 2021-2030 г.

**Дългосрочна програма на Столична община за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива,
2021-2030 г.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ 2:
SWOT АНАЛИЗ ПО ОТНОШЕНИЕ НА
СЕКТОРИТЕ ВКЛЮЧЕНИ В БАЗОВАТА
ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ**

Януари 2026 г.

Сектор „Жилищни сгради“	
Силни страни (S)	Реализиран е важен напредък – въведена е нискоемисионна зона за битово отопление в 9 района с наличие на централизирано топлоснабдяване или газификация, което е силна мярка срещу замърсяването. Създаден е действащ Център за енергийна ефективност, който подпомага гражданите при изпълнението на програми за обновяване. Районните администрации имат потенциал за посредническа роля, но той е използван частично. Липсва проследимост на напредъка по обновяване на сградния фонд, което затруднява оценката на реалното въздействие.
Слаби страни (W)	Недостатъчната ангажираност на общината с гражданите, заедно с липсата на ясни указания и стандартизирани процедури, води до различни практики и ниска ефективност при прилагане на енергийни програми. Част от районните администрации показват ограничен технически капацитет и слаба ИТ обезпеченост. Прекратяването на Националната програма без последващо продължение оставя празнина в стратегическата подкрепа за обновяване на жилищния фонд.
Възможности (O)	СО е активен участник в национални и европейски механизми за обновяване на сградния фонд чрез Гаранционен фонд, участие в програми за енергийна ефективност и реализация на проекти по Плана за възстановяване. Осигурено е финансиране за десетки многофамилни сгради на стойност над 94,7 млн. лв. Очаква се ефект от нови нормативни промени – задължителна паспортизация, изисквания за nZEB, улеснени процедури за ВЕИ, които ще ускорят обновяването и повишат ефективността на жилищния фонд.
Заплахи (T)	Прилагането на 100% безвъзмездно финансиране създаде трайни обществени нагласи, че обновяването трябва да се поема изцяло от държавата, което затруднява въвеждането на устойчиви модели със съфинансиране. Липсват широко достъпни финансови механизми за дългосрочно, нисколихвено кредитиране на сдружения на собственици, което ограничава реализацията на програми с участие на гражданите. Това е съществена пречка пред масовото енергийно обновяване на жилищния фонд.
„Сгради от третичния сектор“	
Силни страни (S)	Въвеждането на нискоемисионна зона за битово отопление от 1 януари 2025 г. в 9 района с топлопреносна или газоразпределителна мрежа е ключова мярка с пряко въздействие върху обществените и административни сгради от третичния сектор. Тази регулация създава стимули за преминаване към нискоемисионни източници на енергия и демонстрира ангажираност към подобряване на качеството на въздуха в зони с концентрация на обществени услуги.
Слаби страни (W)	СО има ограничен контрол върху емисиите от сгради в третичния сектор поради преобладаващата частна собственост и липса на директни механизми за регулиране и финансиране. Въпреки значителния принос на сектора към емисиите на парникови газове, възможностите за влияние на местно ниво са слабо разгърнати и зависят основно от пазарни механизми.
Възможности (O)	Приети са законови промени и наредби, които въвеждат изисквания за nZEB, улесняват интеграцията на ВЕИ и ускоряват сертифицирането на сгради. Очаква се задължителна паспортизация с предписания за енергийни подобрения. Националният декарбонизационен фонд предвижда значителен ресурс (417,5 млн.

	лв.) за обновяване на обществени сгради, но забавянето на реалното му стартиране ограничава ползите за общините, включително СО.
Заплахи (Т)	Ограничен контрол на общината върху частния сграден фонд в третичния сектор, поради липса на регулаторни и финансови механизми. Прогнозният обхват на обновяване (17%) до 2050 г. е крайно недостатъчен спрямо нуждите и ролята на сектора в декарбонизацията. Забавяне на ключови финансови инструменти, като Декарбонизационния фонд, допълнително ограничава въздействието.
Сектор „Общински сгради“	
Силни страни (S)	Въпреки предприетите мерки, сградният фонд с обществено предназначение демонстрира ясно осъзнат потенциал за повишаване на енергийната ефективност, подкрепен от налични данни за енергийния клас на сградите. Въпреки че значителна част от общинските образователни и административни сгради са под минималните стандарти, фактът, че тези данни са системно събирани и анализирани, показва наличието на основа за целенасочени инвестиции и политики. Все пак остава висока необходимост от допълнителни усилия и ресурси, за да се реализира този потенциал изцяло.
Слаби страни (W)	Значителна част от обновените сгради достигат минималния енергиен клас С, като едва около 8.4% са надградени до клас В или по-добър, което ограничава потенциала за допълнителни икономии и повишава риска от икономическа неефективност при бъдещи интервенции. Липсва систематично изискване за интегриран и персонализиран анализ на енергоспестяващи мерки с оглед жизнения цикъл, което намалява оптималността на обновяването. Отсъствието на единна база данни и ефективен мониторинг възпрепятства проследяването на резултатите и затруднява управлението и оптимизацията на обновителния процес в общинските сгради.
Възможности (O)	До момента обновяването на общински сгради се финансира чрез собствен бюджет на СО, национални програми и постановления на Министерския съвет. При обновяване се прилагат повишени минимални енергийни стандарти, съгласно европейската Директива (ЕС) 2024/1275 и националната Наредба № РД-02-20-3, изискваща минимум енергиен клас В. Финансовият механизъм на ЕИП подкрепя енергийно ефективни проекти за общински сгради, насочени към намаляване на въглеродните емисии и постигане на ниво близко до нулево енергопотребление. Първият етап от създаването на Националния фонд за декарбонизация е успешно завършен, като той ще осигури устойчива финансова рамка за нисковъглеродни инвестиции и ускоряване на зелената трансформация.
Заплахи (Т)	Въпреки въвеждането на по-строги критерии за сертифициране по стандартите за близко до нулево енергийно потребление (nZEB), националната стратегия предвижда обновяване на едва около 17% от нежилищния сграден фонд до 2050 г., което е значително по-нисък дял в сравнение с жилищния сектор. Този ограничен обхват на обновяване поставя под риск ролята на общественения сектор в постигането на националните цели за енергийна ефективност и декарбонизация и се явява сериозна заплаха за устойчивостта на процеса.
Сектор „Транспорт“	
Силни страни (S)	СО успешно прилага административни мерки като нискоемисионна зона, разширени платени паркинги и буферни паркинги до метростанции, които стимулират използването на екологичен транспорт и градски транспорт. Одобреният План за устойчива градска мобилност включва конкретни цели за намаление на емисиите на

	парникови газове с 25% , осигурявайки интегрирана стратегия за устойчив транспортен преход.
Слаби страни (W)	Въпреки реализираните проекти в обществен транспорт, емисиите на парникови газове в София продължават да растат поради увеличената моторизация и предпочитанието към лични автомобили. Въпреки напредъка в използването на електрическа енергия, която все повече се добива от нисковъглеродни източници, преходът към електромобили все още не успява да компенсира нарастващите емисии от транспорта, което затруднява постигането на устойчиви екологични цели.
Възможности (O)	В София нараства делът на екологични и ефективни автомобили, подкрепяни с административни стимули, въпреки предизвикателствата с цена и инфраструктура. Планът за устойчива градска мобилност насърчава развитието на велосипедния транспорт и електрическите индивидуални превозни средства чрез инвестиции в споделени системи и инфраструктура. Пилотни мерки за ограничаване на автомобилния трафик и въвеждане на зони с ниска скорост в централната част целят повишаване на безопасността и удобството за пешеходци и велосипедисти. СО планира да развива производство и използване на енергия от възобновяеми източници за транспортната система в подкрепа на декарбонизацията.
Заплахи (T)	Липсата на надеждни данни за потреблението на горива и енергия в частния транспорт възпрепятства реалната оценка на ефективността на мерките за намаляване на емисиите на парникови газове. Въпреки ръста в доходите и регистрациите на нови автомобили, политическата нестабилност и фискалните ограничения затрудняват ускорения преход към екологичен транспорт и устойчиви инвестиции в транспортната инфраструктура.

Сектор „Отпадъци“

Силни страни (S)	От 2007 г. СО последователно внедрява мерки за управление на отпадъците, включително изграждане на съоръжения за механично-биологично третиране и разделно събиране. Това доведе до намаляване на депонираните отпадъци от над 90% на около 16% още през 2016 г., което значително редуцира метановите емисии и подкрепя постигането на целите за намаляване на парниковите газове до 2030 г.
Слаби страни (W)	Липсва координирана и детайлна система за мониторинг, която да обхваща ключови данни извън основните аспекти на управление на отпадъците. Особено се отчитат пропуски в събирането на надеждни данни за количествата уловен и изгорен метан на депата, което затруднява обективната оценка на ефективността на мерките за намаляване на парниковите газове.
Възможности (O)	ПСОВ „Кубратово“ използва метан от утайките за когенерация на електро- и топлоенергия, като се планират инвестиции за разширяване на капацитета и изграждане на фотоволтаична централа. Въпреки това, към началото на 2024 г. станцията покрива само 81% от енергийните си нужди чрез собствено производство, което сочи потенциал за подобрене и намаляване на външната енергийна зависимост.
Заплахи (T)	Увеличеното използване на медицински предпазни средства и индивидуални опаковки вследствие на пандемията COVID-19 води до генериране на по-големи количества неретикулируеми отпадъци, което затруднява управлението и рециклирането и създава допълнителни екологични предизвикателства.

Сектор „Външно обществено осветление“

Силни страни (S)	Системата за външно обществено осветление в СО разполага със значителен неизползван потенциал за повишаване на енергийната ефективност. Въпреки
------------------	---

	липсата на цялостна модернизация към момента, това открива възможности за бъдещи интервенции, които могат значително да намалят енергопотреблението и емисиите на парникови газове.
Слаби страни (W)	Изграждането на нови участъци в системата за външно обществено осветление води до увеличаване на емисиите на парникови газове, което намалява общия положителен ефект от мерките за енергийна ефективност и модернизация на съществуващата инфраструктура.
Възможности (O)	Съществуват добре развити технологии като енергийно ефективни LED осветителни тела, интелигентни системи за управление и възобновяеми енергийни източници, които вече са въведени в части от системата. Пазарните условия в България подкрепят икономически обосновани инвестиции за мащабна модернизация и разширяване. Секторът е приоритетен в Националния план за възстановяване и устойчивост, като се очаква целево финансиране за внедряване на енергийно ефективни улични осветителни системи.
Заплахи (T)	Въпреки че секторът на външното обществено осветление допринася за локална енергийна ефективност, неговият дял в общите национални емисии на парникови газове е малък и не оказва значително влияние върху цялостното намаление на емисиите. Заместването на конвенционалната електроенергия с възобновяема остава затруднено поради специфичния нощен режим на потребление и високите разходи за съхранение на енергия, което ограничава използването на ВЕИ в сектора.
Сектор „Промишленост и строителство“	
Силни страни (S)	До 2018 г. сектор „Промишленост и строителство“ постига значително намаление на емисиите на парникови газове с близо 40% спрямо базовите нива, което отразява напредък в енергийната ефективност и технологичната модернизация.
Слаби страни (W)	СО няма преки механизми за контрол върху мерките за намаляване на емисиите в сектора, въпреки че той допринася значително за общите парникови газове в града. Това ограничава възможностите за постигане на местните климатични цели.
Възможности (O)	Технологичната модернизация на предприятията, насочена към повишаване на конкурентоспособността, може значително да подобри енергийната ефективност и да намали емисиите на парникови газове. Въпреки временното намаление на емисиите по време на пандемията COVID-19, секторът изисква устойчиви мерки. Националният План за възстановяване и устойчивост, чрез инициативи като „Зелена България“, подкрепя нисковъглеродна и кръгова икономика, предоставяйки възможности за ускорена модернизация на индустрията.
Заплахи (T)	Програмата „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за 2024 г. вече функционира с обявени бюджети, процедури и допустими кандидати, подкрепяйки въвеждането на технологии от Индустрия 4.0 и повишаване на конкурентоспособността. В същото време, въпреки наличието на правна рамка за създаване на енергийни общности, липсват конкретни регламенти и механизми за тяхното управление и функциониране, което ограничава реалното им участие на електроенергийния пазар. На местно ниво липсват масови комуникационни кампании за повишаване на ангажираността към енергийна ефективност и ВЕИ, въпреки че Планът за действие за устойчива енергия и климат включва такава стратегия. Няма категорични данни, че модернизацията в София е значително забавена поради COVID-19.